

Kumrunun Gördüğü

AHMET BÜKE



8. BASKI

2011 SAİT FAİK HİKÂYE ARMAĞANI

♥ can
çağdaş



AHMET BÜKE
KUMRUNUN
GÖRDÜĞÜ

Can Çağdaş

Kumrunun Gördüğü, Ahmet Büke

© 2010, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: 2010

8. basım: Aralık 2022, İstanbul

Bu kitabın 8. baskısı 1 000 adet yapılmıştır.

Dizi editörü: Cem Alpan

Editör: Faruk Duman

Kapak tasarımı: Utku Lomlu / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Baskı ve cilt: Matsis Matbaa Hizmetleri San. ve Tic. Ltd. Şti.

Tevfikbey Mahallesi Dr. Ali Demir Caddesi No: 51 Giriş Depo Bölümü

Küçükçekmece-İstanbul

Sertifika No: 40421

ISBN 978-975-07-3514-1

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Maslak Mah. Eski Büyükdere Cad. İz Plaza Giz, No: 9/25 Sarıyer/İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 43514

AHMET BÜKE
KUMRUNUN
GÖRDÜĞÜ

ÖYKÜ

2011 SAİT FAİK HİKÂYE ARMAĞANI

♥can

Ahmet Bke'nin Can Yayınları'ndaki diğer kitapları:

Alını Mavide, 2010

Çiğdem Külahı, 2010

İzmir Postası'nın Adamları, 2010

Ekmek ve Zeytin, 2011

Cazibe İstasyonu, 2012

Yüklük, 2014

Varamayan, 2019

Deli İbrahim Divanı, 2021

AHMET BÜKE, 1970'te Manisa'nın Gördes ilçesinde doğdu. İlk ve orta öğrenimini Gördes'te, liseyi İzmir Atatürk Lisesi'nde bitirdi. Bir süre ODTÜ Jeoloji Mühendisliği'nde okudu. 1997'de Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İktisat Bölümü'nden mezun oldu. Öyküleri *E, Adam Öykü, Ünlem, Patika, İmge Öyküler, Özgür Edebiyat, Eşik Cini, Notos Öykü, yenyazı, ğ, Sus, Har* gibi edebiyat dergilerinde yayımlandı. 2004'te *İzmir Postası'nın Adamları'nı*, 2006'da *Çiğdem Külahı'nı*, 2008'de *Alın Mavide'yi*, 2010'da *Kumrunun Gördüğü'nü* (2011 Sait Faik Hikâye Armağanı), 2011'de *Ekmek ve Zeytin'i*, 2012'de *Cazibe İstasyonu'nü* yayımladı.

İçindekiler

TUZDAN KÖPRÜ

Sarı Rüya Defteri	17
Şimdi Ölmüyorum	31
Mahur Beste	39
Vesikalıklar	47
İki Gün Sonrası.....	57
“Herkes Her Şeyleşiyordu...”	61
Kötülerin Karası	71
Belki... ..	75
Kafesteyiz	77
Günah Topu	81
“Ruhi Bey, Biz Hepimiz Nasılız?”	85
Melek Annem	93
Mahallenin Bazı Ölüler.....	97
“Zeki Kırış, Akhisar Oteli...”	101
Vazgeçmem	105
Hiç.....	109
Bitti: Arka Bahçede Kumru	113

SESLER

1. “Hatırlamak”	119
-----------------------	-----

2. "Kusmak" –Unutmak–	163
3. Bilmek –Gerçek–	187

Dicle Koğacıoğlu'nun anısına

Uyanıyorum küstah sözcüklerle:
Ey, iki adımlık yerküre
senin bütün arka bahçelerini
gördüm ben!

NİLGÜN MARMARA

TUZDAN KÖPRÜ

“Yalnız hüznü vardır kalbi olanın.”

İLHAMİ ÇİÇEK

SARI RÜYA DEFTERİ

I

Mahallenin girişindeki ihtiyar palmiyenin taşakları çıktı!

Ben inanmadım tabii. Ama Ayazağa Teyze ısrarla kapımı çaldı. Açmayınca pencereyi taşıladı. Sonunda bisikletimin ön tekerleğini tıgıyla delik deşik etmesine dayanamadım. Perdeyi çektim.

“Yemin ederim; nah şu kadar tüylü, esmer taşakları var.”

Mucit Dede yolun altındaki kapısından çıktı.

“Hanım, hanım! Ayıptır. Bari husye deyiniz.”

“Ay sana da husyene de şimdi! Kafam kadar, diyorum. Patlasa mahalle pekmeze batar.”

Mucit Dede duramadı daha fazla. Evine geri çekildi.

Konu komşu birikti. Hep beraber sokağın başına doğru yürüyüp kayboldular.

Ne olacak bu insanların hali? Yoksulluktan delirdiler toptan. Yalınayak çocuk sürüsü seğirtti arkalarından.

“Taşaklı palmiyee, sadece bizdeee!”

Mucit Dede'nin uzun, kirli siyah mutfak bacası dumanlar içinde havalandı.

Fakir bir füze daha mahalleden ayrılıp ay yörüngesine doğru koştur gitti.

* * *

Misafirliğe kötü zar –teyze– geldi: 3-1

Ağlamayı bilmiyordum yazmadan önce. Kâğıt kalem alalı maaile sulugöz olduk. Kalemi dilimin ucunda ısıyorum, nenem başlıyor dizlerini dövmeye. Çiçekli donluğu var onun. İki yirmi pazenden olma. Kocakarı işi. Koyu zeminde küçük beyaz papatyalar açmış.

“Evladım benim,” diyor. “A”yı uzatmadan kısa geçiyor. Nenem macir ya benim. Eskiden çocuklar eğlenirdi benimle.

“Macir, götü cırcır.”

Ağlıyoruz dedim ya; dedem, babam, kedimiz Yusufçuk, annemin patikleri alıyor sırayı. Annemin patikleri kaldı yadigâr. Annemi alıp götürdüler. Sıcak suyla yıkamışlar. Ben görmedim. Nenem anlattıydı. Çiçekli donunu çekiştire çekiştire ağladıydı.

Bu akşam da kötü zar geldi: 3-1 teyze.

O üç anlatacak, ben bir yazacağım.

Hep bir ağlayacağız.

* * *

t
a
n
a
b
a
tanaba
entububa entububa
arabina varabina
paluha
inşai

* * *

Dünya Kedi Kongresi bizim arka bahçede yapılacakmış. Yok artık, daha neler! Çift Kuyruk, bizim Yusufçuk'un yâreni, gelip anlattı hazırlıkları. Bana düşen kaşarlı köfteymiş.

"Hay hay," dedim. "Görev bilirim."

"Estağfurullah abicim. Görev ne demek. Mahcup bir rica bizimkisi."

Esaslı çocuk bu Çift Kuyruk.

Geçen gün müezzine özendi ama. Kafa kıyak. Bıyıklarında beyaz toz falan. İstimi üzerinde senin anlayacağın. İlla çıkıp cumayı okuyacak. Herkes önüne durdu. Müsaade etmediler oğlana. Üzülmesin diye bize getirdim. Nenemle karşılıklı sala okudular. Hepimizin gözleri yaşardı. Annemin patikleri dahil. O ne methiyedir geçen ömre ve biten zamana.

Çift Kuyruk'u hiç kırmam ben. Dedim ya, iyi çocuk. Az biraz pireli. Ama o kadar da olsun.

"Kongreniz başarılı olur inşallah. Allah tamamına erdirsin," dedim.

"Amin," dedi.

Kapanışta Yasin okuyacakmış.

Nenem duysa ağlar histen. Söylemedim ama ona. Taşikardi. Korkuyoruz pat diye kalacak.

* * *

Fırlama bir meyhane buldum. Yavuz Abi'nin yeri. Güya beni tanımış. Liseye giderken okulu kırıp gelirmişim. Nasıl da yalan artık! Sinirlenip çıktım. Kalyon bira-hanesine girdim. Aman ne kötü karşıladılar beni. Bira, çerez; para peşin, dediler. Erkekliğe bok sürmedim, çıkmak da olmaz. Garson çam yarması. Gözüm yemedi.

Maçam sıkmadı. İki dikişte bitirdim kulpluyu. Koşup Yavuz Abi'ye girdim.

“Oğlum,” dedi.

“Paran yoksa siktir et. Bizden olsun bugün de.”

Utandım önce. Sonra kazımadım.

“Sübye, rakı, sardalye, on midye dolma açiver.”

Yahu bunları ezbere söyledim sanki! Aklımın içinde kilitli bir odada duruyorlardı da aniden anahtarı buldum, hepsini açık havaya, öyle serinliğe, buluttan ve nemden uzağa bırakmış gibi oldum. Halbuki uzay gemisi kadar yalnızdım bu dünyada.

“En fenası, rakı ısmarlayacak birinin bile olmaması.”

Nah alnında gümüş renkli mermileri sırtlanmış kadın dövmesi taşıyan Yavuz Abi söyledi bunu.

Karısını yirmi beş kuruşa satmış. Hilal İstasyonu'nda. Arkadaşları bunu zorla çökertmişler akasyanın dibine. Kör karıyı çağırıp cebren dövme kakmışlar alnına. Yirmi beş kuruş dövmesi.

Sonra Yavuz Abi hem karısını hem de sattığı adamı vurmuş.

Yalan da olsa dinleniyor meyhanede.

“Seni tanıyorum ben. Ama sen kendini biliyor musun acaba?” dedi.

Hakikaten biliyor muyum?

Uzaydan koptum geldim. Zımpara gibi havadan geçerken alev aldım kesin. En çok da ayaklarım yanıyor. Çıra kokusu.

Kim fırlattı lan, beni?

Mucit Dede'yi bulmalı. Olmadı yine okurum önceki sayfaları.

Kimim lan, ben?

Alnımdan başlayan dudak gölgeme kadar uzayan bu yara izi de ne?

Yavuz Abi, “Bu ne oğlum ya?” dedi.

Yokmuş eskiden bu faça.

* * *

Ben öylesine yürüyorum ya, tıngır mıngır. Garaj gibi bir yere varmışım. Kollarım yorulmuş. Sallıyorum ya, yürürken asker gibi. İnsanın ayakları sızlar halbuki. Benim tersi oluyor.

Rap rap rap. Tanrımıza hamdolsun...

Hamd ile şükür arasında ne fark var? Uzun Kuyruk'a sorayım bunu. Yoksa Çift Kuyruk muydu? Ah benim bu dağınıklığım. Aklım da cebim gibi. Çakı, kâğıt mendil, jeton, kuru erik, darbimesel, Daday'a bir bilet. Ne ararsan var. Kafamın içi de böyle.

Garaj diyordum.

En güzel arabalar Kasaba'ya gidiyor. Masmavi kuşaklar içinde ve lastikleri siyah yağmur bulutları gibi.

Yorgunum, deyiverdim kendi kendime. Oysa yorgunluk aniden gelmez. Bunu herkes bilir. Damlayarak birikir o. Tıpkı musluktan maşrapaya sakince düşenler gibi. Tıp tıp. Önce duyulmaz, biraz birikti mi evin içinde trampet çalar. İnsan yorgunum, demeden önce ihlamaya başlar. Sonra anlar başına geleceği.

Ama bende yok öyle insana yakışır taraflar.

Kalabalığın arasından sıyrılıp kaldırıma oturuverdim.

Yorgunsan oturursun. Ama eşek gibi atmazsın kendini. Efendice, usul usul. Elini dizine koyup oy anam, dersin.

“Sen ne yapıyorsun burada?”

“Kim?”

“Kime diyorum?”

“Oturdum işte.”

“Olmaz öyle.”

“Nedenmiş?”

“Bu kaldırım benim. Sen öteye şu mısırcının yanına git. Hadi!”

“Tapuladın galiba. Sen yaylansan oraya.”

“Olmaz.”

“Neden?”

“Mısırcı, Denizli horozu gibi yellenir.”

“Tövbe yarabbi,” deyip kalktım. İki çocuk yere tükürüp birbirlerini ittiler önümde. Yazıhanelerin birinden çıkan adam höykürdü. Çocuklar ürkek serçeye döndü. Ayakları yerden kesildi.

Ben gidene kadar mısırcı arabasını iki tekerleğin üzerinde kaldırıp gitti. Ondan kalan boşluğa oturdum. Havayı kokladım. Yok, osuruk falan kokmuyor.

Bu yine geldi yanıma. Boş, kurşuni tepsisini dizlerine dayadı.

“Burası da mı senin, yoksa?”

“Yok, serbest.”

“O zaman şimdi de sen siktir git, bakalım.”

Küser gibi oldu. Karşı kaldırıma geçip oturdu.

Dayanamadım. Yanına vardım.

“Alınmadın ya?”

“Yok.”

“Ne satarsın sen?”

“Nane şekeri. Yolculara.”

“Şu otobüslerin içine girip satanlardan mı?”

“Hı, bildin.”

Ön dişleri yok bu oğlanın. Ayağına geçirdiği sandaletler kir içinde. Pis ayakları da.

“Hiç kalmadı mı nane şekeri?”

“Yok, dün bitti.”

“E, bugün boş mu gezdin?”

“Hı, bildin.”

Dün kazandığını yemiş oğlan. Bakkal da veresiye

vermemiş. Bugün tepsiyi dümbelek yapıp çalası varmış. Ben söyledim, o vurdu kıcına kıcına kalaylının. Yollar dönüp baktı. Kadının birisi ayıpladı bizi. Yaşlı amca göbek attı karşımızda.

Yoruldu galiba. Durunca sordum:

“Nereye şimdi?”

“Eve. Sen?”

“Bilmiyorum.”

“Evin nerede?”

“Şimdi çıkaramadım. Biraz düşününce bulurum belki.”

Hiç yadırgamadı beni. Diğerleri gibi yüzüme boş boş bakmadı.

Kalktım. Yürüdüm. İnsan yolda da bulur evini.

* * *

Annemin mektubunu buldum el yazımla yazılmış. Polisten kaçarken defterin arasından düştü. Kalbim çıkacaktı, yine de döndüm aldım. Üstelik fark ettim de hızlı koşuyordum.

Üniforma görünce neden hemen arkamı dönüp topukluyorum acaba?

Çok da güzel döktürmüşüm. İnci mübarek el yazım.

Oğlum,

Sırt çantayı yüklenip gidişini hatırlıyorum. Sokağın sonuna varana kadar her adımında içim yeniden alevlenip söndü. Acaba geri döner misin diye umut ettim.

Bana kızma ve arka sayfayı oku ne olursun.

Annen

Sayfanın arkasını yırtıp atmışım.

Ben. Ayakları yanan uzay gemisi. Polis kovalar. An-

nemin sayfası uçup durur gözlerimin önünde. Siyah çizikler içinde.

* * *

Büyük misafir odası buldum kendime. İki yüz adımı bilmem kaç adım. Enini kolay ölçtüm. Boyuna gelince sıkıldım. Taşlardan da sakındım ayağımı. Çakıl çukur dolu ortalık. Ama temiz ve boş. Benim sayılır. Kapıda kocaman “Defin Hizmetine Kapalıdır. Dualarınızı Eksik Etmeyin” yazmışlar. Bir nevi kimsenin olmadığı misafir odası. Öyleyse herkesindir, dedim ve ceketini attım en güneş alır, rüzgâr almaz köşesine. Boşluk dolu ağırlıklar geldi kondu yüreciğime. Halsizim. Halden anlarım ama. Sessizliğin kıymetini biliyorum burada. Geceleyin düdüklü bir şapka geçiyor dışarıdan –duvarın üzerinden şapka kısmı görünüyor sadece–, onu biliyor ve sayıyorum. Ne kadar sessiz olursam o kadar benim olur bu misafir odası. Ya da herkesin. Uzun geceler boyu, bu çıt çıkmazlığı bahane ederek aslında, süreklilik konusunda düşünüyorum. Misal şu karınca. Sirtında, aslında ağzında demeliyim, taşıdığı çiğdem kabuğunu saymadığım diğerleri gibi aynı yoldan yuvasına taşıyor.

Daha yavaş ve tane tane anlatayım:

- Çiğdem kabuğu – – – yuvaya taşınacak.
- Çiğdem kabuğu – – – her defasında tek bir karınca tarafından yuvaya taşınacak.
- Çiğdem kabuğu – – – her karınca aynı yolu izleyecek.
- Çiğdem kabuğu – – – bulunduğu yer – ana patikaya giriş – yol üzerindeki mermer kırığının üzerinden geçiş – ana patikanın devamına katılış – yuva ağzına varış.

Şimdi bütün bu süreklilik diyelim ki bir noktada kesiliversin. Mesela karınca mermer parçasına dokunur dokunmaz kendini yuvaya daha yakın mesafede ama yine asıl patikanın üzerinde buluversin. Peki, bu süreksizliği nasıl ifade edeceğiz?

İşte sessiz olan herkesin oturma odasında bunu düşünürken aslında zamanın da süreksiz olduğunu anladım. En büyük kanıtı da ben değil miyim bunun?

Düdük ve şapka saati. Şimdi iyice sarımalı ve susmalı.

* * *

Şöyle laflar duyuyorum etrafta:

“Sen bildik koşunun dışındasın. O yüzden gülümsüyorsun hepimize.”

Ben bunu anlamıyorum. Kimsenin ne dediğini anlamadığım gibi. Kısımlı bir ses bandı tutuyorum elimde. Parlak, keskin kenarlarından, o kadar ki başparmağımı sıyırdım kaç defa, açıyorum manyetizmayı. Boşaltma iştahım o kadar taşıyor ki beni izleyen ne kadar serçe, çöpten torba, insanbeinsan varsa hepsini rahatlatacağımı düşünüyorum.

Sonra dönüp bakınca deftere hiçbirini anlamadığımı görüyorum.

Peki, bu sestem, görüntüden, kısaca an dediğimiz, çoğunu bitirince unuttuğumuz kayıtları boşuna mı açıyorum ortalık yerde. Büyük meydana, şimdi erik ve kiraz tezgâhlarının arasında.

Bildik koşu da ne demek kardeşlerim?

Zorla bellenen derim mi var yoksa? Hayır, diyorsunuz. O zaman neden ısrarla anlamaz ama idare eder gibi bakıyorsunuz bana. Daha tehlikeli olsam, misal evlerinize girip siz yokken elektrik sarfiyatınızı artırsam, yatak-

larınızda debelensem, ilaç kutularınızın içinde öğürsem, böyle sevimli ama beş ayaklı bir köpek yavrusuna içlenir gibi bakamazsınız bana.

Yollarınıza döşediğiniz bütün asfaltlar eriyor, kemikten sıyrılan parçalar gibi dökülüyor. Altan gelen eski taşları görüyorum ben. Kimisi kırgın, mahcup ama madem verildi bu görev, razıyız yeniden ezilmeye, diyorlar kestirmeden.

En çok ölümden korktuğunuzu sanıyorsunuz. Yanlış! Ona dokunmanız, onu elleyip anlamanız mümkün olmayacak. Asıl iç titremeniz bundan. Sonra dönüp arkamdan bu lafları etmeyin. Hepsini duyuyorum.

* * *

Hadi hadi, çok dağılmışım. Okudum da şöyle bir, gözlerim nemlendi. İnsan anılarını kendi yaratır mı? Öyle aslında herkes için. Ama bende daha farklı. Heyecanlı mı? Değil. Acılı, hüzünlü, yırtık pırtık, kumlu, rüzgârlı? Bilmiyorum o kadar derinini.

Tepede buldum burasını. Sıcak bastırınca kuytudan çıkmam gerekti. Kan ter demeden yürüdüm. Etekleri uçuşan kızlar indi, kediler kaçtı önümden, güneş kaydı gitti. Yılmadım. Sonunda vardım düzlüğe. İki bulut ve ben.

Sedir Baba'nın yeri diyorlarmış. Tiril ferahlık aldı götürdü beni. Başımın üzerinde başka kırlangıç. "Merhaba," dedim. Baş salladılar. Herkesin, hepimizin, bütün insanlığın, hatta niyet eden mahlukatın bile bir sediri varmış bu dünyada. "Dileyen, çeker getirir. Yatarız yan yana. İzleriz ovayı," dediler.

Önce utandım biraz. Ne sedir, ne minder? Ellerime bakıp ağlayasım geldi. Meğer böyle aniden, bilmeden gelen içliler için idareten varmış damda. Onu çıkardılar. Biri kiliminin altında duran eski minderi açtı benim için.

Kurulduğum yanlarına. Rüzgâr, rüzgâr, rüzgâr. Sıcak hava yuvarlanıp gelene kadar yükünü düşürüyor. Bize kalan havai tarafı. Öyle yan yana uzandık. Ne sorgu ne sual. Sedir Baba, toprağı bol olsun. Kulları mutlu. Topal olan şarkı söyledi. Bitmeden uyumuşum. Açtıydım gözlerimi çakırlı bir karanlık. En şefkatli çarşafı göz göz edip üzerimize örtmüşler. İğne deliklerinden sızan ışık değil de anne sütü mübarek.

II

Ne olduğunu pek anlamadılar aslında. Ne önce ne de daha sonra. İkiçeşmelik'ten aşağıya doğru sallanmış yürüyorlardı. A. ve 970. Yolun iki yanında ikinci el eşyacılar başlayınca, yani elden düşme sandalye kokuları, süngersi koltuklar, emekli buzdolapları, üzerinde kimlerin oturduğu belirsiz tabureler, kısmen sandıklar, koyuverdiler koşmayı.

Camiye gelince zıpladı A., ardından 970 kondu minareye. Orada el kadarlık çıkıntıda, taş sekide durdular.

Garip şeyler oluyordu aşağıda.

İki önTanrı A.ve 970 bir şeyler sezdiler de anlataamadılar birbirlerine.

Gölge, ne minarenin ne de binaların gölgesi ilerlemiyordu bir türlü. Güneşe baktılar. İkinci vaktinde takılı kalmıştı. Dünyanın en uzun yaz ikindisi.

Havada kaçan resimlerden birini yakaladılar. İçini yarıp dışarıya döktüler:

Dünyanın bütün babaları nasıldır? Hafif göbek salmış, gömleğinin kolları sıvanmış, çocuklarına doğru gülerken öne arkaya sallanan bir can. Baba dediğin güzeldir asma altında. Yaz gelmişse gözünü koruklara diker bakar. Göztaşı atar eliyle, diğer eli değirmide ağzını burnunu tıkar.



Annem de görmüş babamı. Ağlayıp gözlerini perdeye silmiş. O leke kaldı orada. Ortası koyu, kenarlara gittikçe duman gibi açılıyor. Bilmiyorlar bunu. Acıdan leke çıkmaz. Acı zaten yerinden kalkmaz. Taş ve dağdır. Taşları üst üste dizip üzerine toprak, toprağa da ağaç ve zeytin, ot, böcek koyarsan dağ olur. Perdeden yayıldı bütûn eve leke. Duvarlara kirli damar attı. Çatallarının ucu parçalanıp dağıldı. Tavan doldu, damlayıp halıların üzerinde birikti. Katı kuleler oldu odalarda. Divan örtüsüne buluştu. İçti saman dolu kalıp gibi sert duran yastuklarımız kirlendi. Koştum, gördüm.

Ahmet Bûke edebiyat dünyasının beğenisini kazanmış, kendi sesini, çizgisini oturtmuş, önemli ödüller almış bir öyküçü. Yapıtlarında kendine özgü, akıcı, şiirli, esprilerle dolu bir dil kullanıyor; yakından tanıdığı, iyi bildiği çevrelerin hikâyelerini anlatıyor. Bu güzel öyküleri okurken samimi, kendi halinde yaşayan insanların sesini duyacaksınız.

#bireytoplumilişkisi #intihar #hüzün #yoksulluk #kenarmahalle
#adaletsizlik #sömürü

 CAN

canyajinlari.com | f |  |  canyajinlari

Öykü

ISBN 978-975-07-3534-1



9 789750 735341